
Θέατρο: Κριτική-
Ιστορική και
Φιλοσοφική
Προσέγγιση

---

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Κέντρο Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης (Κ.Ε.ΔΙ.ΒΙ.Μ.) του **Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Ε.Κ.Π.Α.)** σας καλωσορίζει στο Πρόγραμμα Συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης και συγκεκριμένα στο πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης με τίτλο **«Θέατρο: Κριτική-Ιστορική και Φιλοσοφική Προσέγγιση»**.

Η ανάγκη συνεχούς επιμόρφωσης και πιστοποίησης επαγγελματικών δεξιοτήτων οδήγησε το **Πρόγραμμα Συμπληρωματικής εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (E-Learning)** του Ε.Κ.Π.Α. στο σχεδιασμό των πρωτοποριακών αυτών Προγραμμάτων Επαγγελματικής Επιμόρφωσης και Κατάρτισης, με γνώμονα τη **διασύνδεση της θεωρητικής με την πρακτική γνώση**, αναπτύσσοντας κυρίως, την εφαρμοσμένη διάσταση των επιστημών στα αντίστοιχα επαγγελματικά πεδία.

Στη συνέχεια, σας παρουσιάζουμε αναλυτικά το πρόγραμμα σπουδών για το πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης: **«Θέατρο: Κριτική-Ιστορική και Φιλοσοφική Προσέγγιση»**, τις προϋποθέσεις συμμετοχής σας σε αυτό, καθώς και όλες τις λεπτομέρειες που πιστεύουμε ότι είναι χρήσιμες, για να έχετε μια ολοκληρωμένη εικόνα του προγράμματος.

2. ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το προτεινόμενο εκπαιδευτικό πρόγραμμα απευθύνεται σε λάτρεις του Θεάτρου που αναζητούν τη δυνατότητα μίας βαθύτερης κριτικής προσέγγισής του. Με αναφορά σε συγκεκριμένα θεατρικά έργα και σε συγκεκριμένες κρίσιμες περιόδους της Ευρωπαϊκής σκέψης, (Αθήνα του 5ου αιώνα π.Χ-Ελισαβετιανή Αγγλία-Ευρώπη μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο), θα γίνει προσπάθεια για ανάδειξη: α) της ανάγκης ύπαρξης γενικότερης κοσμοθεωρίας ως βασικό υπόβαθρο της θεατρικής δημιουργίας, β) της στενής συγγένειας του θεατρικού λόγου με τον φιλοσοφικό λόγο και γ) της σπουδαιότητας του θεατρικού φαινομένου ως κύριου φορέα δημιουργίας νέων νοημάτων σε ό,τι αφορά την ανθρώπινη πραγματικότητα.

Βασική μέθοδος προσέγγισης των θεατρικών έργων θα είναι ο συνδυασμός τριών στοιχείων: α) η ανάδειξη του ιστορικού ορίζοντα κάθε έργου, β) η παρουσίαση της κατεστημένης ιδεολογίας της εποχής του έργου και γ) η προσπάθεια εύρεσης των αλλαγών σε ιδεολογία και φιλοσοφία που κάθε έργο προσπαθεί να φέρει.

Κατά την εξέλιξη του προγράμματος θα εξετασθούν θεατρικά έργα των: Αριστοφάνη, Αισχύλου, Σοφοκλή, Ευρυπίδη, Σαίξπηρ, Καμύ και Σαρτρ. Θα καταβληθεί ιδιαίτερη προσπάθεια: α) να αναφανεί η γενικότερη φιλοσοφία/κοσμοθεωρία που λειτουργεί ως

βασικό υπόβαθρο της σκέψης των ηρώων των θεατρικών έργων και β) να καταδειχθούν συγκεκριμένα φιλοσοφικά επιχειρήματα, όπως αυτά, φυσικά, μας δίδονται υπό την μορφή θεατρικού διαλόγου/μονολόγου.

Βασικός στόχος και σκοπός του προγράμματος είναι αφενός μία εκ νέου ανάγνωση σημαντικών έργων του παγκόσμιου θεάτρου και αφετέρου η προσπάθεια να αναδειχθεί και να τονισθεί η πλέον κρίσιμη διάσταση του ανθρώπινου λόγου, που είναι η εκφορά επιχειρημάτων με σκοπό την δημιουργία νοήματος. Με άλλα λόγια, το κέντρο της εν λόγω εκπαιδευτικής προσπάθειας σκοπεύει στο να φωτίσει την θεατρική δημιουργία ως φιλοσοφική προσπάθεια κατανόησης του κόσμου και του ανθρώπου.

Το θέατρο ως φορέας αέναης αναδημιουργίας της ανθρώπινης κατανόησης του κόσμου και του ίδιου του ανθρώπου δεν μπορεί παρά να μας προσφέρει πέρα από την αιθητική απόλαυση και τη δυνατότητα για βαθύτερη αυτογνωσία. Οι λέξεις, ο βασικός σκελετός κάθε θεατρικού λόγου, θα αναδειχθεί όχι μόνο ως το βασικό στοιχείο δημιουργίας ηρώων και ιστοριών αλλά και ως βασική μέθοδος προσέγγισης της αλήθειας.

3. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΠΟΥ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΔΕΚΤΟΙ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ - ΤΡΟΠΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ

Αίτηση συμμετοχής μπορούν να υποβάλλουν:

- ▶ απόφοιτοι Πανεπιστημίου/ΤΕΙ της ημεδαπής και της αλλοδαπής
- ▶ απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με συναφή στο αντικείμενο εργασιακή εμπειρία

Η αίτηση συμμετοχής υποβάλλεται ηλεκτρονικά, μέσω της ιστοσελίδας:

<https://elearningekpa.gr/>

4. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ

Τα προαπαιτούμενα για την παρακολούθηση του Προγράμματος από τους εκπαιδευόμενους είναι:

- ▶ Πρόσβαση στο Διαδίκτυο
- ▶ Κατοχή προσωπικού e-mail
- ▶ Βασικές γνώσεις χειρισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών

5. ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η διδασκαλία στα προγράμματα εξ αποστάσεως επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης του Κέντρου Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης του ΕΚΠΑ διεξάγεται μέσω του διαδικτύου, προσφέροντας στον εκπαιδευόμενο «*αυτονομία*», δηλαδή δυνατότητα μελέτης ανεξαρτήτως περιοριστικών παραγόντων, όπως η υποχρέωση της φυσικής του παρουσίας σε συγκεκριμένο χώρο και χρόνο.

Το εκπαιδευτικό υλικό του προγράμματος διατίθεται σταδιακά, ανά διδακτική ενότητα, μέσω ειδικά διαμορφωμένων ηλεκτρονικών τάξεων. Κατά την εξέλιξη κάθε θεματικής ενότητας αναρτώνται σε σχετικό link οι απαραίτητες για την ομαλή διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας ανακοινώσεις.

Ο εκπαιδευόμενος, αφού ολοκληρώσει τη μελέτη της εκάστοτε διδακτικής ενότητας, καλείται να υποβάλει ηλεκτρονικά, το αντίστοιχο τεστ αξιολόγησης. Τα τεστ μπορεί να περιλαμβάνουν ερωτήσεις αντιστοίχισης ορθών απαντήσεων, πολλαπλής επιλογής, αληθούς/ψευδούς δήλωσης, ή upload, όπου ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να διατυπώσει και να επισυνάψει την απάντησή του. Η θεματική ενότητα μπορεί να συνοδεύεται από τελική εργασία, η οποία διατίθεται κατά την ολοκλήρωση της θεματικής ενότητας (εφόσον το απαιτεί η φύση της θεματικής ενότητας) και αφορά το σύνολο της διδακτέας ύλης.

Παράλληλα, παρέχεται **πλήρης εκπαιδευτική υποστήριξη** δεδομένου ότι ο εκπαιδευόμενος μπορεί να απευθύνεται ηλεκτρονικά (για το διάστημα που διαρκεί το εκάστοτε μάθημα) στον ορισμένο εκπαιδευτή του, μέσω ενσωματωμένου στην πλατφόρμα ηλεκτρονικού συστήματος επικοινωνίας, για την άμεση επίλυση αποριών σχετιζόμενων με τις θεματικές ενότητες και τις ασκήσεις αξιολόγησης ή την τελική εργασία.

6. ΤΡΟΠΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ

Σε κάθε διδακτική ενότητα ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να επιλύει και να υποβάλλει ηλεκτρονικά το αντίστοιχο τεστ, τηρώντας το χρονοδιάγραμμα που έχει δοθεί από τον εκπαιδευτή του. Η κλίμακα βαθμολογίας κυμαίνεται από 0 έως 100%. Συνολικά, η βαθμολογία κάθε θεματικής ενότητας προκύπτει κατά το 60% από τις ασκήσεις αξιολόγησης και κατά το υπόλοιπο 40% από την τελική εργασία, η οποία εκπονείται στο τέλος του συγκεκριμένου μαθήματος και εφόσον το απαιτεί η φύση αυτού.

Η χορήγηση του **Πιστοποιητικού Επιμόρφωσης** πραγματοποιείται, όταν ο εκπαιδευόμενος λάβει σε όλα τα μαθήματα βαθμό μεγαλύτερο ή ίσο του 50%. Σε περίπτωση που η συνολική

βαθμολογία ενός ή περισσότερων μαθημάτων δεν ξεπερνά το 50%, ο εκπαιδευόμενος έχει τη δυνατότητα επανεξέτασης των μαθημάτων αυτών μετά την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας του προγράμματος. Η βαθμολογία που θα συγκεντρώσει κατά τη διαδικασία επανεξέτασής του είναι και η οριστική για τα εν λόγω μαθήματα, με την προϋπόθεση ότι ξεπερνά εκείνη που συγκέντρωσε κατά την κανονική διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Σε διαφορετική περίπτωση διατηρείται η αρχική βαθμολογία.

7. ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΩΝ - ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ

Πέρα από την **επιτυχή ολοκλήρωση** του προγράμματος για τη χορήγηση του Πιστοποιητικού απαιτούνται τα εξής:

► **Συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης**

Η διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης Εκπαιδευόμενου στοχεύει στη διασφάλιση της ποιότητας των παρεχομένων εκπαιδευτικών υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, εξουσιοδοτημένο στέλεχος του Κέντρου Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης του ΕΚΠΑ, επικοινωνεί τηλεφωνικώς με ένα τυχαίο δείγμα εκπαιδευόμενων, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν συμμετείχαν στις εκπαιδευτικές διαδικασίες του προγράμματος, εάν αντιμετώπισαν προβλήματα σε σχέση με το εκπαιδευτικό υλικό, την επικοινωνία με τον ορισμένο εκπαιδευτή τους, καθώς και με τη γενικότερη μαθησιακή διαδικασία. Η τηλεφωνική επικοινωνία διεξάγεται με την ολοκλήρωση του εκάστοτε προγράμματος, ενώ η μέση χρονική διάρκειά της συγκεκριμένης διαδικασίας είναι περίπου 2-3 λεπτά.

Σε περίπτωση μη συμμετοχής του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Ταυτοποίησης, εφόσον κληθεί, ή μη ταυτοποίησής του κατά τη διεξαγωγή της, δεν χορηγείται το πιστοποιητικό σπουδών, ακόμα και αν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς την εξ αποστάσεως εκπαιδευτική διαδικασία.

► **Συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Εγγράφων**

Ο δειγματοληπτικός έλεγχος εγγράφων διασφαλίζει την εγκυρότητα των στοιχείων που έχει δηλώσει ο εκπαιδευόμενος στην αίτηση συμμετοχής του στο Πρόγραμμα και βάσει των οποίων έχει αξιολογηθεί και εγκριθεί η αίτηση συμμετοχής του σε αυτό.

Κατά τη διάρκεια ή μετά το πέρας του προγράμματος, πραγματοποιείται δειγματοληπτικός έλεγχος εγγράφων από τη Γραμματεία. Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να είναι σε θέση να

προσκομίζει τα απαραίτητα δικαιολογητικά τα οποία πιστοποιούν τα στοιχεία που έχει δηλώσει στην αίτηση συμμετοχής (Αντίγραφο Πτυχίου, Αντίγραφο Απολυτήριου Λυκείου, Βεβαίωση Εργασιακής Εμπειρίας, Γνώση Ξένων Γλωσσών κ.τ.λ.).

Σε περίπτωση μη συμμετοχής του εκπαιδευόμενου στη διαδικασία Δειγματοληπτικού Ελέγχου Εγγράφων, εφόσον κληθεί, ή μη ύπαρξης των δικαιολογητικών αυτών, δεν χορηγείται το πιστοποιητικό σπουδών, ακόμα και αν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς την εξ αποστάσεως εκπαιδευτική διαδικασία.

► **Αποπληρωμή του συνόλου των διδάκτρων**

Ο εκπαιδευόμενος θα πρέπει να μην έχει οικονομικής φύσεως εκκρεμότητες. Σε περίπτωση που υπάρχουν τέτοιες, το πιστοποιητικό σπουδών διατηρείται στο αρχείο της Γραμματείας, μέχρι την ενημέρωση της για τη διευθέτηση της εκκρεμότητας.

Αναλυτική περιγραφή των παραπάνω υπάρχει στον Κανονισμό Σπουδών:

<https://elearningekpa.gr/regulation>

8. ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Οι συγγραφείς του εκπαιδευτικού υλικού είναι μέλη ΔΕΠ του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών ή και ειδικοί εμπειρογνώμονες με ιδιαίτερη συγγραφική καταξίωση, οι οποίοι κατέχουν πολύ βασικό ρόλο στην υλοποίηση του προγράμματος.

9. ΠΩΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΕΤΑΙ Η ΥΛΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης και κατάρτισης περιλαμβάνει **4 θεματικές ενότητες (μαθήματα)**.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Αριστοφάνης: ένας ιδιόρρυθμος πραγματισμός

Διδακτική Ενότητα 1: Γενική εισαγωγή στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα

Σκοπός αυτής της ενότητας είναι να θέσει εξαρχής τις θεμελιώδεις θεωρητικές και μεθοδολογικές παραμέτρους όλου του προγράμματος. Έτσι:

α) Το θεωρητικό υπόβαθρο της προτεινόμενης ανάλυσης και προσέγγισης του θεατρικού λόγου εντοπίζεται στη δυνατότητα χρήσης του ανθρώπινου λόγου τόσο ως μορφή επικοινωνίας όσο και ως δημιουργό νοημάτων. Το θέατρο, με άλλα λόγια, προσεγγίζεται υπό δύο ξέχωρες αλλά

συμπληρωματικές λειτουργίες του, πρώτα ως τρόπος διήγησης μίας ιστορίας και έπειτα ως συγκροτημένη και συνειδητή προσπάθεια να εξηγήσει κανείς την πραγματικότητα και την ανθρώπινη φύση με βάση δεδομένα επιχειρήματα και συγκεκριμένες αντιλήψεις.

β) Δίδονται και εξηγούνται οι έννοιες της 'κριτικής', της 'φιλοσοφικής' και της 'ιστορικής' προσέγγισης, καθώς και αναλύεται θεωρητικά ο όρος 'θεατρικό φαινόμενο'.

γ) Αναλύεται και εξηγείται η βασική μέθοδος της ανάλυσης του θεατρικού λόγου, βάσει της μορφής και της φύσης του θεατρικού κειμένου, το οποίο κείμενο μας αναγκάζει διαρκώς σε πολλαπλές αναγνώσεις του.

Διδακτική Ενότητα 2: Ιστορική, ιδεολογική και φιλοσοφική περιγραφή της Αθήνας του Αριστοφάνη

Σκοπός αυτής της ενότητας είναι: α) να μας εισαγάγει ιστορικά στην εποχή της ακμής της Αθηναϊκής δημοκρατίας, β) να προσδιορίσει θεωρητικά και ιδεολογικά τις τότε κυρίαρχες κοσμοαντιλήψεις και γ) να αναλύσει τη σχέση του Αριστοφάνη με την ακμή της Σοφιστικής εκπαίδευσης.

Διδακτική Ενότητα 3: 'Νεφέλες': αντίδραση στον σοφιστικό εμπειρισμό

Θα γίνει προσπάθεια να αναδειχθεί η φύση και τα αίτια της διαφωνίας του Αριστοφάνη με τους σοφιστές. Στόχος της ενότητας είναι η ανάδειξη της κοινής λογικής ως βασική φιλοσοφική αντίπαλος τόσο της σοφιστικής όσο και της Σωκρατικής απορίας. Με βάση την κριτική ανάλυση των Νεφέλων θα αποσαφηνισθεί η πλέον βασική Αριστοφανική κοσμοθεωρία, πως κάθε άνθρωπος διαθέτει εντός του τη δύναμη να διακρίνει το σωστό από το λάθος και την ικανότητα να εκφράζει καθαρά ό,τι πιστεύει για σωστό, αληθινό και ηθικό.

Διδακτική Ενότητα 4: 'Σφήκες': τα όρια και η χρήση του λόγου

Οι Σφήκες αντιμετωπίζονται συνήθως από το κοινό και την κριτική ως μία επίθεση ενάντια στην διαστρέβλωση του δικαϊκού συστήματος και ως σάτυρα της τάσης των Αθηναίων να εκμεταλεύονται για ίδιον όφελος ακόμη και την απονομή δικαιοσύνης. Ενώ όλα αυτά είναι σωστά, στόχος της ενότητας είναι: α) να αναδείξει το πως ο Αριστοφάνης παρουσιάζει τις σκέψεις του για τα όρια και τη σωστή χρήση του λόγου και β) να επιχειρηματολογήσει υπέρ της κριτικής ανάλυσης του έργου που στέκεται περισσότερο στα Αριστοφανικά σχέδια για κάθαρση του λόγου και λιγότερο στη δεδομένη σάτυρα των Αθηναίων.

Διδακτική Ενότητα 5: 'Ειρήνη': η Ηθική και η σωστή χρήση της

Στην Ειρήνη ο Αριστοφάνης με αφορμή την ανάγκη ειρήνης βρίσκει την ευκαιρία να μας δώσει το δικό του σύστημα ηθικής και προσπαθεί να μας πείσει για την καταλληλότητά του

έναντι άλλων συστημάτων. Στόχος της ενότητας είναι η ανάδειξη και αποσαφήνιση των επιχειρημάτων που χρησιμοποιεί ο Αριστοφάνης τόσο για να πείσει για την ορθότητα της δικής του ηθικής όσο και για την πρακτική υπεροχή της.

Οι τραγικοί και οι έννοιες του ηθικού, του υψηλού, του ωραίου και του υπερβατικού

Διδακτική Ενότητα 1: Το θέατρο ως προσπάθεια κατανόησης της πραγματικότητας. Η σχέση του Θεάτρου των τριών Τραγικών με την Φιλοσοφία.

Οι Αισχύλος, Σοφοκλής και Ευρυπίδης όχι μόνο σφράγισαν την πορεία του θεάτρου στην Ευρώπη, το δημιούργησαν κιόλας. Χωρίς αυτούς δεν είναι καθόλου σίγουρο πως θα υπήρχε το παγκόσμιο θέατρο στην μορφή που το ξέρουμε. Στόχος αυτής της ενότητας είναι να περιγράψει, αναλύσει και εξηγήσει τη βαθιά και στενή συγγένεια των τριών τραγικών με την άνθηση της φιλοσοφίας στην Αθήνα. Μέσα από βασικά τους έργα θα καταστεί σαφές, πως η θεατρική δημιουργία για τους τρεις τραγικούς δεν ήταν παρά ακόμη ένα μέσο για να φθάσουμε σε παγκόσμιες αλήθειες για την φύση του ανθρώπου και της πραγματικότητας.

Διδακτική Ενότητα 2: Αισχύλου 'Ικέτιδες': η έννοια του υψηλού

Με βάση την κριτική ανάλυση των Ικέτιδων, θα αναδειχθεί η Αισχύλεια προβληματική για τη φύση του υψηλού και την πρακτική χρήση του στην ανθρώπινη πραγματικότητα. Η υπέρβαση έτσι που προτείνει ο Αισχύλος γίνεται εφικτή μόνο δια μέσου του υψηλού.

Διδακτική Ενότητα 3: Σοφοκλή 'Αντιγόνη': η έννοια του ηθικού

Έχοντας ως βάση την κριτική ανάλυση της Σοφοκλείας Αντιγόνης, θα αναλύσουμε και εξηγήσουμε το πως ο Σοφοκλής επιχειρηματολογεί υπέρ μιας παγκόσμιας και κοινής για όλους τους ανθρώπους ηθικής.

Διδακτική Ενότητα 4: Ευρυπίδη 'Βάκχες': η έννοια του υπερβατικού

Οι Βάκχες προσεγγίζονται συνήθως στη βάση μιας προσπάθειας του Ευρυπίδη να ορίσει τη φύση και τα όρια του ανθρώπινου λόγου με την υπέρλογη θεϊκή-Διονυσιακή πραγματικότητα. Έτσι, οι Βάκχες, συνήθως γίνονται κατανοητές ως μια Ευρυπίδεια πολεμική ενάντια στην ανθρώπινη ματαιοδοξία που πιστεύει πως όλα μπορεί να τα ερμηνεύσει και όλα να τα κυριαρχήσει, ακόμη και το ένστικτο, ακόμη και τον Θεό του πάθους. Στόχος της ενότητας είναι να προχωρήσει ένα βήμα

παραπέρα και να καταστήσει κατανοητή και ευδιάκριτη την προσπάθεια που καταβάλλει ο Ευρυπίδης για να περιγράψει την έννοια και τη φύση του υπερβατικού.

Σαίξπηρ και η τέχνη του φιλοσοφείν

Διδακτική Ενότητα 1: Πρώιμη Αγγλική Αναγέννηση. Σαίξπηρ και φιλοσοφικός ανθρωποκεντισμός

Ο Σαίξπηρ θεωρείται ως ο κύριος εκφραστής και δημιουργός της σύγχρονης θεατρικής δημιουργίας. Στόχος αυτής της ενότητας είναι αφενός να ορισθεί επακριβώς το ιστορικό πλαίσιο που 'γέννησε' τον Σαίξπηρ και αφετέρου να αναλυθεί η έννοια του ανθρωποκεντισμού. Στη συνέχεια θα εξηγηθεί περαιτέρω ο ρόλος και η σπουδαιότητα αυτής της κοσμοθεωρίας στο έργο του Σαίξπηρ και συνακόλουθα στη φύση και τη μορφή που έχει το σύγχρονο θέατρο.

Διδακτική Ενότητα 2: 'Ο έμπορος της Βενετίας': η δύναμη των επιχειρημάτων

Η φιλοσοφία είναι μια διαρκής προσπάθεια εξήγησης της ζωής σε κάθε επίπεδο, από τη φύση του σύμπαντος ως τη φύση του ανθρώπου. Βασική μέθοδός της είναι η διατύπωση ευκρινών και λογικά συνεπών επιχειρημάτων. Στόχος αυτής της ενότητας είναι να αναδείξει, αναλύσει και εξηγήσει το πως ο Σαίξπηρ στον Έμπορο της Βενετίας χρησιμοποιεί τα επιχειρήματα για να φθάσει όχι μόνο σε κάποια αλήθεια αλλά και για να πείσει για αυτή την αλήθεια. Με αυτό τον τρόπο θα γίνει απολύτως κατανοητό το πως θέατρο και φιλοσοφία συνεχίζουν, μετά τους τραγικούς, να έχουν άμεση συνάφεια και στενότητα συγγένεια.

Διδακτική Ενότητα 3: 'Άμλετ': η φιλοσοφία του μηδενισμού

Στην ιστορία της φιλοσοφίας έχουμε συνδέσει την εμφάνιση του μηδενισμού με τον Νίτσε. Στόχος αυτής της ενότητας είναι να αναλύσει το πως ο Σαίξπηρ, μέσω του ήρωά του Άμλετ, περιγράφει και αναλύει τόσο το φαινόμενο του μηδενισμού όσο και τις πρακτικές του συνέπειες.

Οι Καμύ και Σαρτρ και η φιλοσοφική λογική του παραλόγου

Διδακτική Ενότητα 1: Η ανθρώπινη ύπαρξη ως προϋπάρχουσα της ανθρώπινης φύσης. Το θέατρο ως βιωμένη πρακτική ελευθερίας. Καμύ, Σαρτρ και η Ευρώπη μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο

Οι άνθρωποι συνήθως πιστεύουν πως έχουν μία προκαθορισμένη από πριν φύση η οποία ορίζει και προδιαγράφει κάθε μελλοντική επιλογή τους. Με αυτό τον τρόπο, ο άνθρωπος χάνει μέρος της

ελευθερίας του, αφού κάθε φορά πρέπει να υπακούει στην καθορισμένη φύση του, αλλά κερδίζει σε σαφήνεια και σιγουριά. Τα όρια του ανθρώπου και η λειτουργία του μέσα στον κόσμο είναι καθορισμένα. Στο φιλοσοφικό ρεύμα του υπαρξισμού, αυτό δεν συμβαίνει. Εδώ δεν έχουμε μια προκαθορισμένη φύση ούτε και μία πλήρως ορισμένη ύπαρξη. Αντιθέτως, εμείς και οι επιλογές που κάνουμε ή δεν κάνουμε, είναι αυτές που καθορίζουν τόσο την ιστορική ύπαρξή μας όσο και τη φύση μας. Αυτού του είδους η οντολογική ελευθερία εκφράστηκε και στο θέατρο, κυρίως μέσα από τα έργα του Καμύ και του Σαρτρ.

Στόχος αυτής της ενότητας είναι να καθορισθεί το ιστορικό πλαίσιο της εποχής τους, η Ευρώπη μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, και να αναδειχθεί το θεωρητικό υπόβαθρο των θεατρικών τους δημιουργιών.

Διδακτική Ενότητα 2: ‘Καλιγούλας’: η μέθη της απογοήτευσης.

Στόχος αυτής της ενότητας είναι να προσεγγισθεί κριτικά το έργο του Καμύ Καλιγούλας. Με βάση την ανάλυσή μας, θα γίνει προσπάθεια να αποσαφηνισθεί η έννοια του παραλόγου καθώς και να εξηγηθεί η φύση της οντολογικής και υπαρξιακής απογοήτευσης. Στη συνέχεια θα εξηγήσουμε γιατί θα πρέπει να προσεγγίσουμε όλη τη σύγχρονη θεατρική δημιουργία μετά το 1945 μέσω αυτών των εννοιών, με αναφορές στους Μπέκετ και Πίντερ.

Διδακτική Ενότητα 3: ‘Κεκλεισμένων των θυρών’: ο οντολογικός σολιψισμός και οι συνέπειές του

‘Η κόλασή μας είναι οι άλλοι’ είναι μία από τις πιο διάσημες ρήσεις του Σαρτρ. Με βάση το έργο του Κεκλεισμένων των Θυρών θα γίνει προσπάθεια να αναλυθεί και να εξηγηθεί η προσέγγιση του Σαρτρ στην ανθρώπινη κατάσταση. Στη συνέχεια θα αναδειχθεί η προβληματική του Άλλου, όχι μόνο στο έργο του Σαρτρ αλλά και στο σύγχρονο έργο με αναφορές πάλι στους Μπέκετ και Πίντερ.